

Poul Nyrup Rasmussens tale ved Folketingets åbning

Taler

Poul Nyrup Rasmussen
Statsminister

Dato

2. oktober 2001

Sted

Christiansborg

Vi skal holde sammen i Danmark - og i verden

Der er tidspunkter i historien, som på et øjeblik sletter verdens dagsorden og erstatter den af en ny. Som i et glimt reducerer dagens problemer. Og som på et øjeblik får os til at rykke tættere sammen.

Tirsdag den 11. september 2001 var sådan en dag. Ingen kan endnu med sikkerhed vurdere de fulde konsekvenser af de forfærdelige begivenheder i USA. Men de er store, og de vil påvirke os i mange år. Angrebet i New York og Washington er ikke blot endnu en terroraktion. Det er ikke blot et angreb på byer i USA. Det er et skånselsløst angreb på alt det, vi står for: Den enkeltes frihed, de manges tryghed, vores fælles sikkerhed - alt det, der giver ordet "demokrati" mening. Vi har alle i et glimt forstået, hvor sårbare vi er, når terroren rammer i flæng. Det er afgørende, at demokratierne slår igen. Det er afgørende, at terroristerne ikke slipper godt fra det. Det er en kamp om frihed og tryghed - og den kamp vil demokratiet vinde.

Aldrig tidligere i de seneste 50 år har det stået så klart, at vi er en del af verden - på godt og ondt. Vi deler en sårbarhed, men er samtidig bundet sammen i et tydeligere fællesskab end før. Herhjemme, i Europa, i NATO og i hele verden. Danmark står ikke foran en krig mellem lande og verdensdele. Danmark er ikke særskilt truet. Men vi og andre samfund står overfor en ny verdensomspændende trussel, vi kun kan bekæmpe og forebygge i fællesskab. Vi har brug for at besinde os, at bevare et køligt overblik og sikre, at der er sammenhæng og fremsynethed i de beslutninger, vi skal tage. Kampen mod masse-terrorisme kan ikke vindes i et enkelt slag. Den kan ikke vindes af et enkelt land. Den kan kun vindes, hvis alle nationer er klar til at løse opgaven i fællesskab. I et stærkt, gennemtænkt og vedvarende modtræk.

For alle, der skal træffe beslutninger gælder det, at det kan gå grueligt galt, hvis vi bærer os ubetænksomt ad. Hvis had og uforsonlighed vokser mellem mennesker. Hvis vi træder ved siden af i verdenssamfundets kamp mod terrorismen. Men det kan lykkes, hvis vi med betænkning og omtanke forstår at samarbejde. Hvis vi bærer os klogt, fornuftigt og ansvarligt ad internationalt, i en ny verdensomspændende alliance og herhjemme i Danmark.

Vi står derfor nu i en situation, hvor der skal træffes en række vigtige beslutninger. For at regeringen og Folketinget kan vælge og prioritere for de kommende år, må vi foretage en grundig vurdering og analyse af Danmarks situation efter den 11. september - udenrigspolitisk og sikkerhedspolitisk. Det er tid til eftertanke - og det er tid til samarbejde. Regeringen har igangsat en sådan omfattende vurdering, og den vil blive forelagt Folketinget snarest i dette efterår. Regeringspartierne vil straks herefter tage initiativ til en debat her i Folketinget om Danmarks nye udenrigs- og sikkerhedspolitiske situation. Det bliver selvsagt en første vurdering med mange spørgsmål - men jeg ser det også som en proces, der vil strække sig over lang tid.

Det internationale svar er under opbygning

Den internationale terrorisme skal bekæmpes gennem et internationalt svar. Og rammen for vor indsats må være FN. Meldingerne fra Washington har været klare fra starten: Solidariteten fra NATO og Europa og verden gør, at USA nu igen engagerer sig - i en ny verdensomspændende alliance af lande. Alle de lande, der tager klart afstand fra terrorisme vil blive inddraget. Europa, Rusland, Kina, Indien, nuværende og kommende EU-medlemmer, partnere i den arabiske og muslimske verden.

Hvis den globale alliance mod terrorisme skal holde i de kommende år, så er det helt afgørende, at vore landes reaktioner og ikke mindst USA's er velovervejede og målrettede. Den linie har USA's ledelse fulgt. Derfor var det helt afgørende, at vi i FN, NATO og i EU gav vores tilslutning og klare opbakning til USA. Det bliver en lang kamp, som kun kan vindes ved at inddrage en lang række forskellige midler og ved konsekvent handling. Det gælder det militære pres såvel som det politiske og diplomatiske. Det indebærer en massiv indsats til opsporing og fjernelse af terroristernes tilholdssteder, det finansielle netværk, sammenhængen med andre internationale kriminelle handlinger, som menneskesmugling, narko og anden kriminalitet.

I Europa har vi allerede igangsat en forstærket kamp mod terrorisme. Et efterforsknings-, politimæssigt og strafferetligt samarbejde. Men vi kommer til at gå videre. FN's Sikkerhedsråd har nu også vedtaget en ny omfattende resolution til bekæmpelse af international terrorisme. Nu er FN, NATO, Europa - forenet i en fælles indsats.

Det andet vi skal gøre internationalt er at fjerne selve grobunden for hadet og ekstremismen. I de kommende år er det helt centralt at fjerne den dybereliggende grobund for terroren. Utrolig mange komplekse årsager ligger bag - og ofte forskellige fra region til region. Vi påstår ikke, at fattigdommen og det store og stigende svælg mellem den rige og den fattige verden er den eneste forklaring på terrorismen. Men det er en central del. Terror vokser ud af dybe spændinger mellem religiøse, politiske og kulturelle kræfter. Fattigdommen, analfabetismen, ydmygelserne og de alvorlige økonomiske og sociale uligheder forstærker næsten altid grobunden for had, fanatisme og terrorisme. Netop i den nuværende situation har vi måske en chance for at få standset den uhyggelige anvendelse af vold og terror i Mellemøsten. Europa og USA har nu forenet kræfterne for at presse begge parter - Israel og palæstinenserne - tilbage til forhandlingsbordet - til fredsprocessen. Nu gælder det om at holde fast.

Netop nu har vi måske også en chance for, at udviklingsbistanden kan forøges i andre lande. Danmark er forrest og skal fastholde sin udviklingsbistand, men de andre skal følge med. Det forpligtede Det Europæiske Råd i Göteborg sig til, hvor alle bekræftede, at hvert land i EU nu skal nå mindst 0,7 procent af vores nationale rigdom. Det har jo været FN's målsætning i ganske mange år. Verden har nu igangsat en omfattende humanitær bistand til mennesker i Afghanistan. Det vækker respekt, at en væsentlig del af her-og-nu-indsatsen, der kan redde menneskeliv i Afghanistan, har sit udspring i Danmark. Danmark vil forstærke sin hjælpeindsats i nærområderne. Det er uden mening at forsøge at transportere hundredetusinder af afghanske flygtninge, ja en million afghanske flygtninge til Europa, når vi kan hjælpe 20 - 30 gange mere effektivt i nærområderne. Og

samtidig skabe basis for, at mennesker i tryghed en dag kan vende tilbage til Afghanistan.

Der er brug for flere internationale regler, ikke færre. Vi skal i verdenshandelsorganisationen WTO presse på for forhandlinger, der kan åbne markederne specielt for udviklingslandene. Efter den model, vi har lagt til rette i Europa - åbne vore markeder - for alle varer undtagen våben. Det gælder også for landbrugsprodukter, hvor hele Europa's landbrugsproduktion må tage konsekvensen. Gruppen af de syv største industrilande og Den Internationale Valutafond skal gå i spidsen for at få skabt nye regler, der kan stabilisere de finansielle markeder. Og først og sidst er der behov for en ny reel aftale - en global pagt om såvel økonomiske som sociale og miljømæssige hovedspørgsmål. På verdensstopmødet om bæredygtig udvikling i Johannesburg til september næste år, skal Europa arbejde for at få gennemført de nødvendige fælles beslutninger. Et arbejde, der med terrorhandlingerne, har fået endnu større betydning. Jeg tror, Europa har særlige forudsætninger for at gøre en stor indsats, når den globale dagsorden skal sættes og grundlaget, grobunden for terrorismen fjernes.

En ny dagsorden - også for Danmark

Ud af hele dette omfattende internationale arbejde vil der også komme langtrækkende virkninger for Danmark. Vi må samarbejde meget mere end før. Vi må styrke os indadtil - og vi må være aktive og solidariske udadtil. Vi må deltage fuldt og helt i den internationale kamp - ellers kan vi ikke vente solidaritet og sammenhold fra de andre. Regeringen fremlægger i morgen et forslag til Folketingsbeslutning om dansk deltagelse i en NATO-indsats i Makedonien, som skal beskytte de internationale observatører. Sigtet er, at vi hermed bidrager til ro, stabilitet og fred i regionen - men vi bidrager i virkeligheden også til den nye internationale indsats mod terrorisme. De danske soldater skal bl.a. til Makedonien for at erstatte britiske og amerikanske soldater, som dermed kan indsættes direkte i en eventuel aktion i tilknytning til jagten på bagmændene bag terrorattentaterne i USA den 11. september. Jeg håber, at et

bredt flertal i Folketinget vil bakke op om denne indsats gennem en både hurtig og grundig behandling.

Allerede om ni måneder - fra 1. juli - vil vi påtage os formandskabet for det europæiske samarbejde. Det er et stort ansvar. Det stiller maksimale krav til os om forberedelse, om beslutsomhed, om handlekraft. Der er afsat de nødvendige penge og mandskab til arbejdet hermed på vores finanslov for næste år. Til september næste år skal vi stå i spidsen i Johannesburg for opbygning af den nye globale pagt på Europas vegne - sammen med vore internationale partnere. Få uger senere skal vi samle trådene i København i et vigtigt topmøde med de Syd- og Østasiatiske lande - inklusive Kina og Japan. Jeg er slet ikke i tvivl om, at et vigtigt tema også her vil blive indsatsen for et bedre økonomisk verdenssamarbejde.

Men først og sidst får vi en afgørende hovedopgave med at få gennemført en succesfuld udvidelse af både EU og NATO. Vi skal have skabt et helt Europa. Regeringen vil tilrettelægge tingene, så vi har det bedst mulige grundlag med sigte på at kunne afslutte forhandlingerne med de første EU-ansøgerlande i december næste år under det danske formandskab. Regeringens ambition er at slutte en historisk cirkel - et historisk tiår for det europæiske fredsprojekt: København til København. Vi startede med topmødet i København i 1993, hvor udvidelsesprocessen for alvor blev sat i søen. Nu kan vi få de første skibe i havn ved topmødet i december næste år 2002. En af de største udenrigspolitiske opgaver for den danske regering står for døren. Jeg ved, at det danske Folketing kan samles herom.

I NATO er der enighed om, at alliancen skal invitere de nye medlemmer til topmødet i Prag næste år. Der er ingen slinger i valsen for os. Danmark vil arbejde for, at Estland, Letland og Litauen får indbydelse ved den lejlighed.

Også andre kan regne med dansk støtte. Store opgaver er i gang i Europa også vores forberedelser til den nye regeringskonference i 2004. Regeringen har fremlagt sin Europavision. Og ser frem til debatten herom.

Retssikkerhed, konsekvens og kamp mod terrorisme

Efter 11. september - alt det vi har sat os for at opnå internationalt, må regeringen ligeså konsekvent følge op i den hjemlige lovgivning, regelsæt og i det praktiske politiske arbejde. Vi fastholder, at terrorismen ikke må tvinge os til at ændre vores livsform, vor frihed, vort demokrati. En forstærket kamp mod terrorismen må ikke stride imod de grundlæggende retsprincipper, som det danske samfund bygger på. Vores frihedsrettigheder er ikke til salg - det behøver de heller ikke at være, når vi skal beskytte os bedre mod terroristerne.

Men vi kommer til at se i øjnene, at betydelige lovændringer på retsområdet og strengere praksis vil være nødvendige for fælles beskyttelse mod terroren. For hvad er min frihed værd, hvis jeg konstant er under trussel? Og hvor frit er egentligt et liv i frygt? På EU's topmøde den 21. september 2001 gav vi vor tilslutning til, at justitsministrene sætter fart på arbejdet for at gennemføre en omfattende plan mod terrorisme. For få dage siden - den 28. september - vedtog FN's Sikkerhedsråd den mest omfattende antiterrorindsats nogensinde: FN-

resolution 1373, som vil gå over i historien, som et afgørende vendepunkt for international ret. Et skelsættende nyt skridt i det internationale retssamfunds kamp mod terrorismen. Regeringen bakker fuldt og helt op om dette grundlag for den nye internationale retsorden. Vi vil fuldt og helt gennemføre FN-resolutioners konsekvenser for dansk lovgivning og praksis. Det gælder både de regler, vi direkte folkeretligt er forpligtet til, og de såkaldte ikke-bindende men klare opfordringer til staterne.

Det er afgørende, at Danmark hører til de allermest aktive og mest handlekraftige. I egen interesse og i det internationale fællesskabs interesser. Indenfor de næste 60 dage er regeringen klar med de nødvendige lovforslag og op-stramninger i regler og praksis. Ændringer, som lever op til FN's fælles regler og det europæiske samarbejde. Og til de behov, vi selv har identificeret i bekæmpelse af terrorismen. Lad mig sammenfatte de nye initiativer, vi nu skal tage fat på:

- Der skal lovgives for at forhindre og optrevle finansiering af terrorisme.

- Straffeloven skal ændres, så der tages højde for den internationale terrorismes netværk.

- Der skal gennemføres en udvidet adgang til udlevering af terrorister.

- Der skal i EU udarbejdes en fælles definition af terrorisme og formuleres fælles strafferetlige rammer. Det praktiske politisamarbejde skal forstærkes.

- Der skal i udlændingeloven gennemføres en række ændringer. De skal følge op på det, der er besluttet i EU og i FN's Sikkerhedsråd. Det betyder:

- At vi skal udvide samarbejdet mellem politiets efterretningstjeneste og Udlændingemyndighederne, også for at sikre, at der nægtes opholdstilladelse til udlændinge, når det er påkrævet af hensyn til statens sikkerhed.

- At alle nødvendige foranstaltninger skal gennemføres for at undersøge og sikre, at asylansøgere ikke har deltaget i terrorhandlinger, hvis de skal have asyl. Det må sikres, at asylstatus ikke bliver misbrugt af gerningsmænd eller støttepersoner til terrorisme.

- At terrorister eller aktive støtter til terrorisme - ikke skal have asyl i Danmark. Eller noget sted i verden - de skal stilles til ansvar for deres gerninger.

- Vi vil forstærke indsatsen mod menneskesmugling og hvidvaskning af penge. Det indebærer også lovændringer.

- Vi skal styrke de danske efterretningstjenester - både PET og Forsvarets efterretningstjeneste. Det er helt nødvendigt, hvis vores internationale samarbejdsforpligtelser skal løftes. Det forudsætter flere ressourcer, mandskab og investeringer.

Allerede den 15. september har jeg slået fast: Er der lovgivning, som skal strammes op, så bliver det strammet op. Det er præcis dét, vi lægger op til nu. Det har ikke været efterretningstjenesternes vurdering, at Danmark skulle være tilflugtssted for terrorister. Eller at vores lovgivning indbyder hertil. Men det anfægtes ikke, at der i Danmark kan findes mennesker, som sympatiserer med terrorismen. I den nye situation - efter 11. september - skal vi naturligvis foretage nye, effektive og konkrete vurderinger og deraf følgende beslutninger. Vi skal også sørge for, at krigsforbrydere, der søger tilflugt i Danmark effektivt strafforfølges. Mennesker, der har forbrudt sig mod menneskeheden og menneskerettigheder, skal stilles til ansvar og retsforfølges. Hvis det viser sig nødvendigt, er vi rede til at stramme op på lovgivningen om strafforfølgning af krigsforbrydere.

Der ligger et stort ansvar på os alle sammen for at undgå at oppiske stemninger og spille på frygt. Man leger med ild, når man leger med frygt i dansk politik. Begynder vi på det - begynder vi at tale, som terroristerne gerne vil have os til. Lad os nu stå sammen om den kamp mod terrorismen som den fælles nationale opgave, vi skal løse. Jeg vil gerne invitere til et bredt samarbejde her i Folketinget om en gennemførelse af den nødvendige lovgivning. Jeg håber, at alle vil være med på tværs af partiskel og traditionelle tilhørsforhold.

Vi skal holde sammen i Danmark

Fremtiden standser ikke fra den tirsdag den 11. september. Men den kommer til at se anderledes ud. Vi må og skal undgå, at de forfærdelige hændelser skaber nye modsætningsforhold og dybe skel i det danske samfund. Lad mig slå fast, som jeg har gjort det lige siden den 11. september: Vi er ikke ude i en religionskrig. Vi er ikke ude i en kamp mellem folkeslag og verdensdele. Vi er ude i en kamp mod terrorisme - uanset hvem der så er bagmændene bagved de forfærdelige gerninger.

Vi skal ikke føre konflikterne ind i Danmarks gader. Det kan vi forhindre, hvis vi holder sammen og beslutter os derfor. Den terrorhandling, som verden var vidne til den 11. september har skræmt befolkningerne og skabt utryghed i mange lande - også i Danmark. Det er afgørende at modvirke fjendebillederne, at forklare - ikke mindst børnene - at begivenhederne den 11. september var en forbrydelse, begået af terrorister. Det er ikke "dem" mod "os". Vi er sammen, også med indvandrerne og flygtningene, om at bekæmpe terrorismen. Danmark er for lille til store konflikter. Vi skal undgå splittelse på et tidspunkt, hvor vi er mere sårbare end før. Det kan vi undgå ved klar tale, dialog og sammenhold.

Vi skal værne om det fælles værdigrundlag, som vort danske samfund beklender sig til. Gør vi ikke det, risikerer vi meget nemt, at ting går galt i misforståelser og generaliseringer. Lad os gøre klart, hvad Danmark tilbyder, og hvad Danmark

forventer. Derfor tror jeg, at der nu er behov for at slå fast - og det så indtrængende som jeg kan - at den danske stat er et demokrati, der bygger på religionsfrihed. Den frihed er gensidig. Den gælder ikke alene én selv - den gælder alle. Den gælder ikke alene den enkeltes religion. Den gælder alle religioner. Alle skal forstå, at den frihed er personlig og umistelig. Og en trussel mod den frihed er en trussel mod demokratiet. Et ægte demokrati accepterer og tolererer enhver religion, når blot den respekterer demokratiet. Så enkelt er det. Derfor forudsætter et samliv mellem tro og samfund, at vi holder religion og politik adskilt. Uanset hvad vi tror på. Løsningen er ikke religionsfejder. De har aldrig ført noget godt med sig. Løsningen er respekt for den frihed og det ansvar, der er selve kernen i demokratiet - værdier, der også i vort land håndhæves med humanisme og konsekvens.

Derfor appellerer jeg til klarhed. Jeg er overbevist om, at klar tale er fundamentet for dialog og samhørighed. Det må dialogen mellem vore etniske minoriteter og det danske flertal bygge på. Jeg appellerer til, at alle der deltager i den dialog tager entydigt afstand fra enhver form for vold og terror.

- At alle, der ønsker at leve deres liv i Danmark klart tilslutter sig, at demokratiet og Grundloven står over alt andet - også religionen.

- At menneskerettigheder og de demokratiske værdier i det danske samfund respekteres.

- At der tages klart afstand fra fundamentalisme.

- At kvinder har samme rettigheder som mænd.

- At enhver har ret til selv at vælge sin partner.

- At alle har lige adgang til uddannelse.

- At alle har et ansvar for at bidrage til en positiv integration i Danmark.

Hvis vi ikke kan forstå hinandens sprog, kan vi heller ikke forstå hinanden.
Derfor skal alle i Danmark lære det danske sprog.

Vi skal ikke piske til stemninger. Vi skal gøre det modsatte. Vi skal sørge for at løse de reelle problemer i Danmark. Derfor er det så vigtigt, at den danske integrationslovgivning får rum og tid til at virke. Sandheden er jo, at vores integrationslovgivning først for alvor så småt begynder at virke ude i kommunerne. Det tager tid. Vi skal være her alle sammen, og vi skal lære at leve fredeligt med hinanden. Det kan man, når man taler klart sprog og stiller ordentlige krav til hinanden.

Beredskab, beskyttelse og tryghed

Et stærkt fællesskab bygger på tryghed. I en mere usikker verden har vi brug for tryghed og fællesskab. Nogen spørger, om Danmark er direkte truet. Svaret er nej - der er ikke noget, der tyder på, at vi er direkte truet. Men vi skal heller ikke være naive. Det er en anden verden, vi nu lever i. Regeringen har besluttet, at vi velovervejet, men i et hurtigere tempo gennemgår vort samlede beredskab og vores evne til at håndtere en krisesituation.

Danmark har grundlæggende et godt beredskab i dag. Regeringen har nu foretaget en foreløbig gennemgang og fremlagt forslag til en styrkelse af det samlede beredskab - med de nødvendige anskaffelser af nyt udstyr og redningsmateriel. Vi lægger samtidig op til et tæt og stærkt samarbejde mellem staten, regionerne og det kommunale beredskab. Sundhedsberedskabet vil også blive styrket og udbygget. Der vil blive oprettet et centralt epidemiråd. Statens Seruminstits arbejde fremskyndes med etablering af døgnberedskab og udrykningstjeneste. Planerne vil blive gennemgået for: Sygehusberedskab og lægemiddelberedskab. Vi vil udbygge det nordiske samarbejde og hjælpe hinanden med laboratorieanalyser og beredskabslagre af vacciner. Alt i alt vil sundhedsvæsenet blive bedre i stand til at imødegå følgerne af eventuelle biologiske terrorangreb. Samtidig arbejder regeringen for en forstærkning af flysikkerheden i Danmark - dette arbejde er også fremskyndet og koordineres

med Europa og det internationale flysikkerhedsarbejde.

Et retfærdigt samfund

Regeringen kæmper for og ønsker et retfærdigt samfund i Danmark. Et samfund, der bygger på pligter og rettigheder med et klart ansvar mellem fællesskabet og det enkelte menneske. Det gælder også i retspolitikken. Den, der handler imod fællesskabet, skal stilles til ansvar - hurtigt og konsekvent. Den linie har regeringen fulgt konsekvent i alt det arbejde, vi har gennemført - i straffen mod vold og al anden form for kriminalitet.

I dette efterår vil regeringen tage initiativ til at skærpe straffen for voldtægt markant. Vi har set forfærdende voldtægtssager, hvor straffen åbenlyst er ude af trit med befolkningens retsfølelse og de lande, vi plejer at sammenligne os med. Voldtægt er ikke alene vold og fysisk forbrydelse, men en grænseoverskridende krænkelse af kvinden, som er fuldstændig uacceptabel. Dette grundsyn skal afspejles i straffeniveauet.

Regeringen fremlægger også lovforslag om et stærkere strafferetligt værn mod kvindehandel - ved en forhøjelse af strafferammen for forbrydelser op til otte års fængsel. Og politiet får samtidig adgang til aflytning i sådanne sager.

Vi skal være konsekvent overfor forbrydelsen, som vi skal være det overfor dens årsager. Derfor har vi også igangsat en række behandlinger rettet mod ikke mindst unge kriminelle. Det gælder den nye ungdomssanktion, hvor kontant sanktionering kombineres med langsigtet behandling.

Nogen spørger sommetider, om det alt sammen kan nytte? Vi kan nu se, at svaret er et klart ja. Udviklingen er faktisk gået den rigtige vej de seneste otte år. Kriminaliteten har ikke været lavere siden 1984. Vi kan se af undersøgelser, at danskerne er blandt de tryggeste folk i Europa. Risikoen for at blive offer for alvorlig kriminalitet er lille her i landet sammenlignet med andre. Det er ikke altid sådan, det bliver fremstillet i medierne - eller i den politiske debat, men det er sådan det forholder sig. Det betyder ikke, at vi skal stille os tilfreds med det, vi har nået. Det betyder, at vi skal fastholde vores linie - at være ligeså konsekvente i forhold til kriminalitetens årsager, som til selve forbrydelsen. Det er den dobbelte indsats, der giver resultat.

Dansk økonomi - robust, men ikke uberørt

International økonomi er præget af usikkerhed efter den 11. september. Den amerikanske økonomi befandt sig - allerede før - på kanten af stagnation og er nu hårdest ramt. Usikkerhed og nedtur i aktiekurser vil dæmpe investeringer og forbrug i en periode. Det smitter naturligvis af på Europa. Men EU står sammen om at bekæmpe de økonomiske virkninger af terrorhandlingerne. Både i USA og i Europa er der foretaget modtræk. Renten er sat ned. Olielandene har erklæret, at de vil stabilisere olieprisen.

Vi kan konstatere, at dansk økonomi fortsat er grundlæggende sund og robust - men vi er ikke uberørt eller upåvirket af den internationale afmatning. Netop fordi vi har rustet os gennem årene, kan vi bære endog betydelige indtægtstab som følge af aktiekursfaldene. Det løber op i et tocifret milliardbeløb. Det kan vi håndtere. Men det er også en påmindelse om, at vi gør klogt i at udvise forsigtighed og fastholde stabiliteten. Vi lever med den højeste beskæftigelse og den laveste arbejdsløshed i 25 år - og ifølge FNs netop offentliggjorte undersøgelse, World Investment Report, er Danmark nu verdens ottende bedste land til at tiltrække investeringer. For kun 10 år siden var vi nr. 38. Det går kort sagt den rigtige vej - men vi sejler i usikkert farvand lige nu. Det kan nemt gå galt. Det er nok værd at huske på ved de kommende ugers finanslovsforhandlinger. Vi må ikke sætte den sunde økonomi og stabilitet over styr.

Der er brug for, at vi går lidt mere forsigtigt til værks end før den 11. september. Det er vigtigt, at vi fortsætter linien for at kunne nedbringe gælden. Det er vigtigt, at finansloven kan bære igennem de gode aftaler, vi har fået i hus med kommuner og amter for år 2002. Så har vi fundamentet til at nå en bedre ældreomsorg og yderligere nedbringe ventetiderne på vores sygehuse. Vi må fastholde en stærk indsats for sindslidende, for hjemløse og udstødte mennesker.

Der skal være plads til en anstændig tilværelse og mulighed for at komme ind i samfundet igen. Det er vigtigt, at vi tænker på beskæftigelsen.

Det er vigtigt, at vi skaber rum og plads til vores nye opgaver:
Efterretningsaktiviteter og indsats mod den internationale terrorisme.
Forstærkning af vores beredskab mod eventuelle angreb.

Det er vigtigt, at især unge og familiers behov imødekommes med øget boligbyggeri - både som det er forudsat i kommuneaftalerne og den ekstraordinære indsats i regeringens boligpakke, som boligministeren fremlægger lovforslag om. Vi vedstår os vore mål om en ny børne- og familiepolitik, der giver forældrene mere tid til børnene - og flere valgmuligheder. Både som forlænget barsel og perioder senere i barnets opvækst. Vi vil sammen med de partier, der vil indgå i et forlig, finde den rette udformning og finansiering.

Disse opgaver skal løftes. Vi skal samtidig sikre en fortsat fornyelse og modernisering af samfundet. Det er regeringen klar til. Derfor er vi også rede til - i den nye situation vi nu står i - at foretage enkelte nyvurderinger af finansloven. Vi er parate til at se på partiernes konkrete forslag. Der kan være grund til at spare på råd, nævn, udvalg og puljer - men også her kræver det en række forligspartiernes indforståelse.

Regeringen lægger først og fremmest vægt på, at der er tale om fornuftige og ordentlige forslag, der tilsammen har den rigtige sociale balance. Vi appellerer samtidig til alle parter om at se ligeså velovervejet og kritisk på egne forslag. I

fællesskabets interesse. Hvis vi gør en samlet indsats, så tror jeg, vi kan få en ordentlig finanslov, som befolkningen kan være tryk ved, og som også er robust nok til, at vi kan stå imod, hvis nye forandringer måtte komme. Vi inviterer til et bredt og ansvarligt samarbejde herom.

Vi skal sikre basis for vores velfærd

Det er afgørende for vort sammenhold i Danmark, at tingene hænger ordentligt sammen - også på arbejdsmarkedet, og at der fortsat er gode vilkår for vores erhvervsliv. At der også om ti år er hænder nok til at sikre ældre en ordentlig omsorg og behandlingen af patienterne i det danske sundhedsvæsen. Her får vi virkelig brug for alle - her får vi virkelig brug for hinanden. Vi har brug for, at de gode erfaringer fra virksomheder med socialt ansvar udbredes til hele den private og offentlige sektor. Vi skal fastholde lønmodtagerne på arbejdspladserne.

I dette efterår vil arbejdsministeren fremlægge en nyorientering af vores arbejdsmarkedspolitik. Massearbejdsløsheden er for længe bragt ud af verden. Nu skal der sættes meget mere direkte på, hvad den enkelte kan og de jobmuligheder, der er i lokalsamfundet. Det skal være den lige og hurtigste vej tilbage i job. Og mange flere skal inddrages i den indsats. I tæt samarbejde med

virksomheder skal seniorpolitikken styrkes. Heldigvis er arbejdsløsheden kommet ned i de senere år blandt erfarne medarbejdere, men der bliver endnu mere brug for den gruppe - virksomhederne gør klogt i at foretage langtidsplanlægning her.

Og så er der hele den centrale integrations-indsats for nydanskere. Aldrig før har vi haft så hårdt brug for at få vore etniske minoriteter i job i Danmark. Jeg kan simpelthen ikke se, hvordan vi kan få sikret den nødvendige service i vort velfærdssamfund uden. Vi har hårdt brug for flygtninge og indvandrere i Danmark - og heldigvis kan vi så småt se, at vores integrationslov begynder at virke. Kommunerne har været længe undervejs - men de positive succeshistorier skal nu bredes ud.

Alle skal i arbejde i Danmark, uanset "hvad de hedder". Det er den overskrift regeringen har givet beslutningen om at sætte ekstra ind for at få flere udlændinge i arbejde. Grundtanken er, at vi skal sikre en bedre udnyttelse af de kvalifikationer, som nydanske rent faktisk kommer til landet med. Masser af ingeniører, økonomer og læger har job i blomsterhandlen eller som taxichauffør - det er ingen kritik af deres nuværende job, men det er spild af deres talent og uddannelse. Det skal vi gøre bedre - gennem et effektivt samarbejde med de kommunale myndigheder, virksomheder, faglige organisationer - og først og sidst indvandrerorganisationerne selv.

Sproget kan læres hurtigere gennem nye former for at lære dansk på arbejdspladsen. Erfarne medarbejdere på arbejdspladsen kan hjælpe til med at få de nye ind i arbejdslivet. Det skal bygge på færdigheder og pligter, og kommunerne får stærkere værktøjer til netop at sikre, at enhver gør den indsats, der er behov for - som den enkelte og samfundet har brug for. Lad os i fællesskab vise, at vi også kan løfte den opgave.

Hvis vi skal sikre fremtidens arbejdskraft og dermed også ældreservice og sygehusene, betyder det, at vi også skal uddanne flere i de kommende år. Der er brug for en ekstra indsats, der kan hjælpe ordblinde og læsesvage. Vi ved, at tusindvis af mennesker i Danmark har brug for en fornuftig bistand hertil. Vi ved også, at det kan lade sig gøre gennem en målrettet indsats.

Vi nu er nået dertil, hvor vi kan tage et nyt kvalitetsløft i hele indretningen af vores arbejdsliv, der fylder så meget i vores hverdag. Der er stadig for mange arbejdsskader i Danmark. For mange steder er der stadig et for hårdt arbejdsmiljø, ensidigt, gentaget arbejde og dermed direkte nedslidning. Det gælder både i dele af den private sektor, men også i det offentlige - ikke mindst inden for social- og sundhedsområdet. Mange, mange hjemmehjælpere - ja alle ansatte i social- og sundhedsområdet - gør en knagende god indsats, men vi kan indrette arbejdsmiljøet bedre, så nedslidningen standses.

I foråret fremlagde regeringen en række initiativer til et bedre arbejdsmiljø, og her i efteråret tager vi fat på at sætte ind over for det dårlige psykiske arbejdsmiljø. Og så skal vi have sat ind over for de lange sagsbehandlingstider for arbejdsskadeerstatning. De nuværende regler er alt for stive og tager alt for lidt hensyn til det enkelte menneske, som ofte må se sig kørt rundt i ankesystemerne. Det er ikke rimeligt, og det er slet ikke ordentligt. Derfor fremlægger regeringen en gennemgribende reform i dette efterår. En sådan indsats, der på en og samme tid skal sikre, at flere kommer i arbejde, at vi er bedre til at holde på vores medarbejdere, at vi skaber større muligheder for seniorerne på arbejdsmarkedet samt, at vi giver mennesker en mulighed for at bruge deres talent og videreuddannelse.

Alt dette kan samlet set få vores samfunds regnskab til at gå op. Men det forudsætter et bredt samarbejde, og jeg håber Folketinget vil være med til at løfte denne opgave videre.

Tryghed og omsorg - også i en usikker tid

Hvis vi her i Folketinget kan samles om at holde fast i den retning og den kurs regeringen følger

- i vores samfundshusholdning, så vi ikke sætter økonomien over styr i en lidt mere usikker tid

- på arbejdsmarkedet, så der er tilstrækkelig mange hænder til at løfte opgaven i ældreomsorg og vores sygehuse

Så kan vi også løfte de fire vigtigste velfærdsopgaver i den kommende tid.

- Sygehuse og sundhed

- Ældreomsorg og livskvaliteten

- Skolen, bygninger og undervisning

- Børne- og familiepolitikken

Aldrig før er der på sygehusområdet indsat så mange ressourcer som i de seneste otte år. Der er sket en realvækst på ca. 25% siden 1993, og det har rent faktisk virket. Nu kan vi tage fat på alle de sygdomme og behandlinger, der har at gøre med menneskers arbejdssituation. Det kan være arbejdsskader. Det kan være nedslidning. Fysiske skader. Vi har i sommer aftalt med amterne, at vi skal sikre, at over 120.000 mennesker kan komme i ekstra behandling de næste tre år.

Vi har forpligtet hinanden på at få ventetiderne nedbragt til under tre måneder.

Inden udgangen af år 2004 kan vi nå målet. Som vi nåede det på hjertebehandlinger og kræftbehandlinger. Det er realistisk. Det er holdbart, og det er det, borgerne har brug for. For mig er det enkelt: Det værdigrundlag, det danske sygehusvæsen bygger på - at der ikke er penge mellem patient og læge, at mennesker har krav på at blive behandlet til tiden - er ufravigeligt.

Regeringen er fast besluttet på, at kommunerne skal fastholdes på ansvaret for, at hjemmehjælpen til de ældre er i orden. Som en daglig leder af et hjemmehjælpsdistrikt i en kommune sagde det, da jeg spurgte hende, om hvor mange aflysninger, der er i hendes distrikt: "Vi aflyser ikke". Sandheden er jo, at der ydes en kæmpeindsats fra offentlige ansatte, ikke mindst indenfor ældreomsorgen. Men spørgsmålet er, om regelrytteriet i visse tilfælde ikke er gået for vidt. Om der er for meget registrering, tidskontrol og skemalægning. Stregkoder og minutbøger må og skal vige for værdibaseret ledelse og mere plads for, at social- og sundhedsassistenterne kan bruge arbejdslivet til det, den ældre har brug for - personlig omsorg og samvær.

Regeringen vil på ældreområdet også tage konsekvensen og lægger nu op til at ændre efterlevelseshjælpen, så ældre mennesker midt i sorgen over at have mistet en ægtefælle ikke samtidig skal mødes af en pensionsefterbetaling og den ydmygelse, der følger med. Der skal bygges flere plejehjem og ældreboliger i de kommende år. Og vi glæder os over, at kommunerne har fået rum til at tage fat på den opgave. På hele ældreområdet er det tanken at tilvejebringe større retssikkerhed, større gennemsigtighed og større samvirke i lokalsamfundet omkring ældre medborgere.

Der er brug for at løfte kvaliteten på de tre centrale serviceområder - sygehusene, ældreomsorgen og i skolen. Det kan gøres gennem bedre samarbejde og ved anvendelse af den nye informationsteknologi. Det kan gøres ved at skabe større

arbejdsglæde for de offentlig ansatte, der hver dag gør en kæmpeindsats. Og det kan gøres ved, at vi mere gennemgribende sætter borgerne før regelsæt og systemer. Ting kan kun blive bedre ved at gøre dem anderledes, end vi plejer.

Ved at forny vores service overfor den enkelte, skal det sikres, at man får klar besked ved kun at skulle henvende sig ét sted i kommunen, amtet eller i staten - også udenfor de almindelige arbejdstider/åbningstider. I de kommende år vil vi opleve en fornyelse af hele den offentlige sektors måde at arbejde på til gavn for borgerne. Men det er vigtigt, at medarbejderne inddrages fra starten. Kun derved forenes ny arbejdsglæde og nye udfordringer med en bedre service overfor borgerne.

Færøerne og Grønland

Det er mit indtryk, at der også i Grønland og på Færøerne er enighed om at deltage i den internationale indsats i alle vore tre samfund. At sikre en løbende informationsudveksling, så både Færøerne og Grønland kan holdes ajour med den globale alliances indsats.

I Grønland arbejdes der med en vanskelig, men vedholdende indsats for fornyelse af det grønlandske samfund. Økonomien er i fornuftig gænge, investeringspresset er stort, og den nødvendige prioritering skal selvsagt håndteres i Grønland som her i landet. Regeringen lægger afgørende vægt på at fastholde en god dialog og et godt samarbejde. Det skal foregå i gensidig respekt for de prioriteringer, som hjemmestyrene foretager. Ser vi på selvstyrearbejdet, har den grønlandske Selvstyrekommission gjort nye fremskridt, og man forventer at afslutte sit arbejde i løbet af 2002. Hvis de grønlandske ønsker for vort fremtidige samarbejde mellem Danmark og Grønland herefter ligger klar, ja så er regeringen klar til at forhandle med Grønlands Hjemmestyre. På præcis samme grundlag og i samme ånd, som da vor fælles hjemmestyrelov blev til. Regeringen støtter også aktivt Grønlands ønsker om stærkere forbindelse til EU i form af direkte samarbejde inden for bl.a. forskning, uddannelse og miljø. Der skal åbnes et vindue - et vindue til det arktiske område. Det er en sag, som regeringen vil tage op under det danske formandskab.

Folketinget havde en vigtig debat om Færøerne den 9. maj i år. Den bekræftede vores grundlæggende opfattelse i Danmark: At det er den færøske befolkning, der afgør Færøernes fremtidige tilknytningsforhold til Danmark. Folketinget tilsluttede sig også regeringens tilbud til Landsstyret om at drøfte en egentlig selvstyrefreform eller justeringer af den gældende hjemmestyrelov.

Nu arbejder vi så - efter ønske fra Landsstyret - målrettet og konstruktivt på, at Landsstyret kan overtage en række nye områder. Med overtagelse af områderne inden for socialvæsen og uddannelsesvæsen bortfalder samtidig en statslig medfinansiering i størrelsesordenen 350 millioner kr. Det svarer helt til vor grundholdning, at en overtagelse af et selvstyreområde, indebærer en overtagelse af det økonomiske ansvar. Færøernes Landsstyre har rettet henvendelse til regeringen om overtagelse af politiet, retsvæsnen og det civile område. Her er tale om meget centrale områder i en retsstat.

Det er vigtigt, at en overdragelse er meget velforberedt, det er helt nødvendigt for det færøske samfund og retssikkerheden. Regeringen har derfor tilbudt Landstyret, at vi igangsætter arbejdet, som kan lede frem til en politisk beslutning om, at Landstyret i en naturlig og veltilrettelagt rækkefølge kan overtage politi og retsvæsen, og de områder, der knytter sig hertil. Forudsætningen for, at det kan lade sig gøre, er samtidig, at der gennemføres en lovændring, der kan danne grundlag for sådanne overtagelser, som i dag er reguleret via hjemmestyreløven. Regeringen er som nævnt helt indstillet på at gå i gang med dette arbejde. Det er nu op til Færøerne at træffe beslutning om at deltage i et sådan samarbejde.

Vi skal holde sammen på Danmark

Det er nye tider, og vi skal holde sammen på Danmark nu. Vi skal holde sammen på vore fællesskaber og på vore forskelligheder. Vi skal erkende, at verden er forandret, og at vi mere end før skal tage vare på de værdier, vort demokrati bygger på: Friheden for den enkelte, trygheden for de mange, sikkerheden for os alle. Vi skal ikke ændre vores livsform, men vi vil skærpe vores opmærksomhed og forstærke vores sammenhold. Vi skal være med internationalt, og vi vil gøre vort bedste.

Ingen af os glemmer nogensinde den 11. september 2001. Så tragisk, den forfærdelige terrorbegivenhed var, rummer den måske kimen til en ny verdensorden, hvor gamle fjender søger sammen og hjælper hinanden. Et håb for en ny verdensorden, som vi ikke helt fik efter Berlinmurens fald. Måske rummer den, midt i tragedien, håbet om et nyt, globalt fællesskab, hvor alle, der

vil freden og tolerancen, er inviteret med. Det stiller enorme krav til samarbejdet. Det stiller krav om klare mål for de kommende år.

Vi vil leve op til de krav - i et fællesskab, der indadtil er stærkt og udadtil ubrydeligt. Må jeg foreslå, at vi indleder Folketingets arbejder med at udbringe et leve for Danmark. DANMARK LEVE

Kilde

folketingstidende.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Folketingstale, Socialdemokratiet, Åbningstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/aabningstale-2001>